

ՀՍԽՀ ՆԳԺԿԸ ՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ՊԱՀՊԱՆՐԻԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Զ Ր Ո Ւ Յ Ց

ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒՀԻՆԵՐԻ ՀԵՏ

628

Զ-99

ՅԵՐԵՎԱՆ 1986

13 APR 2013

ՀՍԽՀ ՆԳԺԿԿ. ՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

628
9-99 պ.

1009
39093

401+

Զ Ր Ո Ւ Յ Ց

ՏՆԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒՀԻՆԵՐԻ ՀԵՏ

ԲԵՐԼԻՆ 1999

Գրառ. խմբագիր՝ Ս. Զատիճյան

Ընկերներ.

Ձեզանից շատերի աշխատանքային որն սկսվում է պրիմուսի և կերթսինկայի մոտ: Ձեզանից վոմանք գործ են ունենում փայտով և գաղով տաքացվող պլիտաների հետ, վոմանք որվա ընթացքում մի քանի անգամ նաև սամովար են յեռացնում:

Նավթը, լուծկին, գազը և փայտը մեզ հարկավոր են այս կամ այն տնտեսական աշխատանքի համար:

Որվա ընթացքում դուք մի քանի անգամ վառում և հանգցնում եք պրիմուսը, կերթսինկան կամ վառարանը (պլիտան): Կրակը ձեր մշտական ոգնականն է: Կերակուր պատրաստել, ջուր յեռացնել թեյի,

Գեորգիոսի տպարան, Յերևան

Հոտա. 64 Պլավիտ Ա-9 Գապեր 1870 Տիրաժ 19100

լվացքի, ամանները լվանալու
կամ յերեխային լողացնելու հա-
մար—այդ բոլորի համար կրակ է
հարկավոր:

Բայց դուք կրակի հետ միշտ ել
զգուշարար չեք վարվում: Յերբեմն
դուք նավթ եք լցնում կերոսինի
պահամանի մեջ, իսկ կերոսինկան
չեք հանգցնում: Դուք շատ եք վրս-
տահում ձեր «արտադրության գոր-
ծիքների» վրա. դուք կոոպերատիվ
կամ հացի խանութ եք գնում ու
տանը թողնում եք առանց հսկողու-
թյան վառած պրիմուսը կամ կե-
րոսինկան: Յերբեմն ձեր բացակա-
յութամբ վառված է լինում պլիտան
վառարանը և կերոսինկան:

Այդ բոլորը տեղի յեն ունենում
ամեն ուր, տեղի յե ունենում յուրա-
քանչյուր տանը, ամեն մի քայլա-
փոխում: Բայց, ըստ եյուրօրինակ
պի կրակն այդպիսի վստահություն

ունենալ չի կարելի վաչ մի տեղ և
յերբեք:

Ախր ի՞նչ է լինում կրակի հետ
անփութ լվարվելու հետևանքը:
Դուք նավթ եք լցնում, առանց կե-
րոսինկան նախապես հանգցնելու:
Նավթը հեշտությամբ կարող է
բռնկվել ձեր ձեռքում, վորովհետև
կրակը չափազանց մոտ է գտնվում:
Սովորաբար այդպիսի դեպքերում
անզգուշ լվարակներն ձեռքերի,
յերեսի ու ժեղ ալրվածքներ է ստա-
նում: Յերբեմն կրակը բռնում է
նաև հագուստը:

Լավ է, յեթե մոտեցնում հան-
գիստ, իրեն չկորցնող մարդ է գլու-
նվում, վնասվածին նա կփաթաթի
վերմակով և հենց դրանով էլ կրա-
կը կհանգցնի: Իսկ յեթե դուք բնա
կարանում մենակ եք և մարդ չկա
վոր ձեզ ոգնի: Այն ժամանակ դուք
ավելի լուրջ վնասվածքներ կստա-

նաք, այրվածքները կարող են մահ-
վան պատճառ դառնալ և, բացի
այդ, բնակարանում հրդեհ ել կա-
ռաջանա: Կարող ե հրդեհ առաջա-
նալ այն դեպքում, յեթե դուք, բնա-
կարանից թեկուզ կարճ ժամա-
նակով հեռանալիս, առանց հսկո-
ղության թողնեք վառած պրիմուսը,
կերոսինկան կամ վառարանը:

Ձեր անզգուշությունը կարող ե խո-
շոր վնասներ պատճառել ձեզ, ձեր հա-
րեաններին և կոմունալ տնտեսու-
թյանը, յեթե տունը հրդեհից վնաս-
վի: Սակայն պետք ե հիշել, վոր
տունը հասարակական, սոցիալիս-
տական սեփականությունն ե: Յեթե
տունն այրվի, ապա վնասվում եք
վոր միայն դուք, այլ և այդ տան
մյուս բնակիչները, կրակը վռնչա-
ցում ե մեր բոլորիս աշխատանքը:

Շատ հաճախ յերեխաներին թույլ
եք տալիս տանը կերոսինկա վառել:

Յերբեմն փոքր յերեխաների վրա
բավականաչափ հսկողություն չի
լինում, և փոքրերը մոտենում են
պրիմուսներին և կերոսինկաներին:
Բավական ե մի անզգուշ շարժում
անել, և յերեխան վայր կզցի կերո-
սինկան, կվնասվի ինքը, և հրդեհ
կառաջանա:

Ամենավտանգավորն ե՝ յերեխա-
ներին տանը մենակ թողնել առանց
հսկողության: Հասակավորների բա-
ցակայության ժամանակ յերեխանե-
րը սիրում են խաղալ կրակի հետ,
և մենք շատ հրդեհներ ունենք, վո-
րոնք առաջացել են յերեխաների՝
կրակի հետ խաղալուց: Դեպքեր են
յեղել, յերբ այդպիսի հրդեհների
ժամանակ յերեխաներն այրվել են:

Մի խոսքով կրակի հետ ան-
փույթ վերաբերվելու հետևանքով,
մենք շատ հրդեհներ ենք ունենցել
և ունենում ենք: Բնակելի շենքե-

րում տեղի ունեցած ամեն մի հինգ
հրդեհից, չորսն առաջանում են ա-
ռանձին անձնավորությունները՝ կող-
մից աչքաթող անելու և անփութ
վերաբերվելու հետևանքով: Ուստի
դուք ինքներդ դատեցեք, թե դեռևս
վորջան մեծ է մեր անփութությունը
կրակի հետ վարվելու ժամանակ:

Մենք, իհարկե, չենք ուզում ա-
սել, վոր բոլոր հրդեհների այդ չորս
հինգերորդը տեղի յեն ունենում բա-
ցառապես տնային տնտեսուհիների
և տնային աշխատավորուհիների մեջ
անփութության պատճառով: Կրակի
հետ անզգույշ են վերաբերվում նաև
չատ ուրիշ անձնավորություններ:
Բայց վորովհետև տնային տնտեսու-
հիները և աշխատավորուհիները
մյուսներից ավելի շատ են կրակի
հետ դործ ունենում, ապա բնական
է, վոր մենք հենց նրանց հետ ել
պետք է խոսենք այն մասին, քե-
իմչպես կանխել հրդեհները:

Բնակելի շենքում հրդեհը չափա-
զանց վտանգավոր է, վորովհետև
դրա հետ միասին հեշտությամբ կա-
րող են մարդկային զոհեր տեղի ու-
նենալ: Հրդեհի դեպքում յերեխա-
ները, ծերերը և հիվանդները կա-
րող են միանգամայն անպաշտպան
դրության մեջ ընկնել ևս առավել
այն տներում վորտեղ միայն մեկ
յեւք է լինում:

Հրդեհները հատկապես վտանգա-
վոր են դիշեր ժամանակ, յերբ տան
բնակիչների մեջ հեշտութամբ կա-
րող է խուճապ առաջանալ: Իսկ
խուճապի ժամանակ հնարավոր են
նաև մարդկային զոհեր: Ցերեկը,
յերբ հասակավորների մեծ մասը աշ-
խատանքի մեջ է գտնվում, հրդեհի
ժամանակ հատկապես վտանգ է
սպառնում յերեխաներին ու ծերե-
րին:

Մարդկանց հետ տեղի ունեցող
այդ բոլոր դժբախտությունները և
այրված բնակարաններից ու դուր-
քից առաջացած կորուստները հենց
մենք ել պետք է կանխենք:

Ի՞նչ պիտի իմանալ հրդեհները
կանխելու համար: Քիչ է ասել՝
«զգուշ յեղեք կրակի հետ»:

Թեպետ այդ գլխավոր պատգամն
է, բայց այնուամենայնիվ այդ բա-
վականն է: Հրդեհներից խուսափե-
լու համար անհրաժեշտ է, վոր յու-
րանքանչյուր բնակիչ իմանա հիմ-
նական հակահրդեհային կանոննե-
րը:

Այսպես, որինակ, չի կարելի
գնալ ձեղնահարկը (չերդակը), սա-
րայը և նկուղը վառած մոմով կամ
լուցկիով, այսինքն բաց ճրագով:
Յեթե անհրաժեշտ է այդպիսի տե-
ղեր գնալ, ապա պետք է ծածկած
լապտեր վերցնել:

Տնտեսուհիները հաճախ դժգո-
հություն են հայտնում, յերբ նավ-
թի խանութներում միանգամից շատ
նավթ չեն տալիս: Այդ պատճառով
եւ բոլորին անհրաժեշտ է իմանալ,
վոր մեկ ընտանիքի համար թույլա-
տրվում է տանը նավթ պահել 8 լիտ-
րից վոչ ավելի: Յեւ, ի հարկ է,
նավթը պետք է հեռու պահել վա-
ռած վառարաններից, պրիմուսնե-
րից և կերոսինկաներից: Պրիմուս-
ներից և սամովարներից կարելի
յե ոգտվել միմիայն խոհանոցում,
բայց վոչ մի դեպքում չի կարելի
սանդուխքների վրա և միջանցքնե-
րում:

Բայց խոհանոցներում եւ դրանց
չի կարելի առանց հսկողության
թողնել: Մենք արդեն ասացինք, վոր
հեշտությամբ կարող է հրդեհ առա-
ջանալ, յեթե կերոսինկայի կամ
կերոսինի լամպի մեջ նավթ լցնենք
նրանց վառած վիճակում:

Շատ տնտեսուհիներ սովորու-
թյուն ունեն վառարաններ վառել
նավթի կամ դենատուրատի (բնա-
փոխած սպիրտի) ոգնությամբ:
Իրանից պետք է ընդմիջտ հրաժար-
վել: Բանն այն է, վոր յերբ նավ-
թը շփում եք վառարանի մեջ, ապա
մի քանի վայրկյանից հետո պաշ-
թում է տեղի ունենում, վորի հե-
տևանքով բոցը վառարանի դռնից
դուրս է նետվում, և այն ժամանակ
յրվածքը, իսկ շատ հաճախ ել
րդեհն անխուսափելի յե լինում:

Մի քանի պաշարատես տնտեսու-
հիներ դուրս են հանում վառարա-
նի մեջ յեղած ածխացած կրակը
տնային տնտեսության մեջ գոր-
ծածելու համար: Բայց այդ դեպ-
քում նրանք դեռ չհանգցրած կրակը
լցնում են փայտե արկղների, թու-
ղի կաթսաների մեջ: Հասկանալի
յե, վոր վառարանի ածխացած կրա-

կըն այդ ձևով պահելը վտանգավոր
է հրդեհի տեսակետից և այդ պատ-
ճառով ել անբույլատրելի յե: Վա-
ռարանի մեջ մնացած ածխացած
կրակը պետք է լցնել վոտներ ունե-
ցող մետաղե ամանի մեջ, վորը
պետք է հերմետիկորեն ծածկվի
կավարիչով (ածխամարիչ): Չհան-
գած կրակը դուրս թափել բակում
կամ փայտե շինությունների մոտ
չի կարելի:

Յեթե բնակարանում մշտական
վառարաններ չկան, ստնխտարական
բժշկի և հրդեհային տեսչության
թույլտվությամբ կարելի յե ժա-
մանակավոր վառարաններ դնել
տաքացման մեկ սեզոնից վոչ ավելի
ժամանակով: Ժամանակավոր վա-
ռարանները դրվում են հատուկ պաշ-
մաններում. համաձայն հրդեհային
հսկողության ցուցմունքով: Չի կա-
րելի ժամանակավոր վառարան դնել

մինչև դրա համար թույլտվություն ստանալը:

Յերկու ամիսը մեկ անգամ ծխանցքը պետք է մրից մաքրել, ծխանցքի մեջ մրի բոցավառվելուց և հրդեհ առաջանալուց խուսափելու համար: Այդպես է յեղել Սվերդլովի փողոցի № 95 տանը, վորտեղ ծխնելույզի մեջ մրի բոցավառվելու ժամանակ վառվել է չերդակի հեծանածածկը ճեղքից դուրս թռած կախ ծերից:

Դեռ բոլորն էլ չեն յուրացրել, վոր այն բնակարանները, վորտեղ մենք ապրում ենք, հանդիսանում են հասարակական սեփականություն, և մենք, վորպես մեր բնակարանների տերեր, պետք է աջալուրջ կերպով պահպանենք այդ բնակարանները: Յեթե տան վարչությունը մոռացել է ծխանցքները ժամանա-

կին մաքրել տալ, ապա մենք պետք է նրան հիշեցնենք այդ մասին և պահանջենք, վոր նա ծխանցքները մրից մաքրել տա. անցյալ 1935 թվի ընթացքում բնակելի շենքերի բոլոր հրդեհները, մի քառորդ մասը առաջացել է վառարանների և ծխանցքների անսարքություններից: Հենց այդ պատճառով էլ մենք հանձնարարում մենք հատուկ ուշադրությամբ հետևել վառարաններին, և ծխանցքներին:

Մեր կենցաղում հանդես են յեկել մեծ քանակությամբ ելեկտրական անոթներ՝ սլիտաներ, հարթուկներ, թեյամաններ, և այլն:

Դրանք ողտոտործման համար շատ հարմար են, բայց միևնույն ժամանակ կարող են հրդեհի պատճառ հանդիսանալ: Բավական է ելեկտրական ցանցին միացրած հարթուկը սեղանի, հատակի կամ մի այլ փայտե բանի վրա դնել, և փայ-

տը կարճ ժամանակից հետո կարող
է վառվել: Հարթուկը պետք է դնել
հատուկ հրակայուն պատվանդանի
վրա:

Յեթե ելեկտրական լամպը թրջ-
թով վաթմաթեք, ապա թուղթը կա-
րող է վառվել և, աչքաթող անելու
դեպքում, կարող են վառվել և
մյուս իրերը:

Տնտեսուհիներից փոմանք ելեկ-
տրական լարերին պարաններ են կա-
պում լվացքը չորացնելու համար:
Անջատիչների վրա հաղուստ և այլ
իջեր են կախում: Ժամանակի ըն-
թացքում այդպիսի վերաբերմուն-
քից ելեկտրական լարերի մեկուսա-
ցիչը մաշվում է և, յերբ յերկու
լարերն իրենց մերկացած տեղերով
իրար չփվում են, ապա կարճ միա-
ցում է տեղի ունենում, փորը կա-
ծեր և կրակի բռնկում է տալիս,
փորից վառվում է լարի վրայի մե-
կուսացումը և դրանից մոտիկ

դանվող իրերը (հագուստը, թուղ-
թը, փայտե իրերը, պատի պատ-
տանները և այլն):

Հետևապես ելեկտրական լարե-
րի, ինչպես և ելեկտրական սարքա-
վորման հետ վարվելու ժամանակ
չատ զգուշ յեղեք: Լարերի կարճ
միացումից հրդեհներ բավականին
չատ են լինում:

Յերևակայեցեք, վոր ձեր տա-
նը հրդեհ է: Դուք և ձեր հարևան-
ները դեռ ժամանակ ունեք բնակա-
րանից վորոչ իրեր դուրս հանել:
Տնային իրերը դուրս հանելու ժա-
մանակ, դուք հեշտությամբ կարող
եք սանդուխքի վրա մնալ, վորով-
հետև յերբեմն սանդուխքների և
նրանց հարթակների վրա զանազան
տնպետք իրեր են դրած լինում:

Բնականաբար դուք և ձեր հարե-
վանները իրարանցման ժամանակ
իրերի հետ միասին մնում եք սան-
դուխքի վրա, երբ կարողանում

իրերը փողոց դուրս հանել: Բացի
դրանից դուք անշուշտ մյուս բնա-
կիչների ճանապարհը կկտրեք, վո-
րոնք առանց իրերի դուրս են դա-
լիս: Նման խճողվածությունը շատ
վտանգավոր է նաև կյանքի համար,
ուստի հետևեցեք, վոր ընդհանուր
միջանցքները, սանդուխդները և
նրանց հարթակները միշտ ազատ
լինեն: Այդպիսի տեղերում իրեր
պահելը վոչ վոքի չի թույլատրը-
վում:

Մի քանի տնտեսուհիներ ամսո-
սում են բաժանվել այնպիսի իրե-
րից, ինչպիսիք են կոտրած աթոռը,
հին ներքնակը և այլն: Յեվ յեթե
միջանցքում պահել չի կարելի, ապա
նրանք այդ իրերը բարձրացնում են
չերդակները: Յեթե վորևե անսար-
քություն լինի ծխանցքի մեջ, այդ
անպետք իրերը կարող են վառվել և
արագացնել հրդեհի զարգացումը:
Ահա թե ինչու չերդակները պետք է

նույնպես մաքուր ու ազատ պահել
անպետք իրերից:

Ահա թե հիմնականում ինչ պիտի
անել և ինչից պիտի խուսափել,
ամենորյա կյանքում կրակի հետ
վարվելու ժամանակ: Բացի հրդեհի
հասցրած վնասներից, այս կանոն-
ները չպահպանելու դեպքում,
դրանց խախտելու դործում մեղա-
վորները կարող են տուգանվել հըր-
դեհային տեսչության կողմից մինչև
100 ռ., կամ կարող են յենթարկվել
հարկադիր աշխատանքի մինչև 30
որ ժամանակով, համաձայն Քաղ-
խորհրդի պաշտադիր վորոշման:

Ձեզ համար և մեր կոմունալ տըն-
տեսության համար հսկայական ու-
ղուտ կլինի, յեթե դուք, ընկերներ,
նախազգուշակուն միջոցներ ձեռք
առնեք հրդեհների դեմ և ուրիշներին
ել սովորեցնեք, թե ինչպես այդ մի-
ջոցները կիրառել, վորովհետև
դուք, հրդեհից պահպանելով ձեր

տունը, պահպանում էք հանրային սեփականութիւնը:

Մենք ձեզ պատմեցինք, թե ինչ չպիտի անել հրդեհից խուսափելու համար: Ձեզանից շատ ե կտխմած հրդեհի կանխումը: Յեթե տան վարչութիւնը հրդեհները կանխելու մասին չի մտածում, ապա այդ գործին պետք է ձեռնարկեն տնային տնտեսուհիներն ու աշխատավորուհիները և պետք է ներդրաւեն տվյալ տանը բոլոր ապրողներին:

Վորպեզի իզուր անդն ուժերը չծախսենք, պետք է գործենք կազմակերպւած ձևով: Ձեր տանը պետք է հասարակական հրդեհային լիազոր լինի, իսկ յեթե տվյալ տանը 50 մարդուց ավելի մշտական բնակիչներ են ապրում, ապա պետք է կազմակերպել նաև հրդեհային պահպանութեան աջակցող բջիջ:

Բջիջում պետք է առնվազն 5 մարդ լինի, և նրանց պետք է գրանցել ձեր

չրջանի հրդեհային պահպանութեան պետի մոտ: Հենց նրանից ել ցուցմունքներ են ստանում իրենց աշխատանքի մասին:

Ապա ինչ պիտի անի հրդեհային պահպանութեանն աջակցող բջիջը: Բջիջի հիմնական խնդիրն է՝ հրդեհների կանխումը:

Նախազգուշացման այն հիմնական կանոնները, վորոնց մասին մենք խոսեցինք ձեզ հետ, բջիջի անդամները պետք է տարածեն տան մնացած բնակիչներին մեջ: Նրանք պետք է հրդեհային կազմակերպութիւններից զեկուցող հրավիրեն և տվյալ տանը զրույց կազմակերպեն հրդեհների կանխման մասին, հակահրդեհային միջոցառումների մասին պլակատներ գնեն, և տան մեջ հրդեհային պահպանութեան անկյուն կազմակերպեն, տան բնակչութեան մեջ հրդեհային գրականութիւն տարածեն և այլն: Բայց գլխավորն է՝ սո-

վորեցնել ցույց տալով, սխտեմա-
տիկորեն ստուգել, թե ինչպես են
կատարում տան վարչությունը և
առանձին բնակիչները հակահրդե-
հային կանոնները և քաղաքային
խորհրդի շրջխորհուրդների վորո-
շումները:

Հրդեհային տեսչությունը, տունը
հետազոտելով, արձանագրություն
ե կազմում: Պետք է ստուգել, արդյոք
կատարված է տան վարչության և
բնակիչների կողմից այն ամենը, ինչ
արձանագրված է ակտի մեջ: Պետք
է ոժանդակել հակահրդեհային կա-
հավորում (կրակմարիչներ, և այլն)
գնելուն և հետևել այդ կահավորման
սարքինությանը: Անհրաժեշտ է սո-
վորեցնել տան բնակիչներին, թե
ինչպես ոգտվել այդ կահավորումից:

Հրդեհի դեպքում, աջակցող բժի-
շի անդամները կազմակերպում են
բնակիչների գույքի պահպանում և
ոժանդակում են հրդեհի հանգցնե-

լուն իրենց տրամադրության տակ
յեղած միջոցներով:

Մենք արդեն հրդեհային պահպա-
նությանն աջակցող մի շարք շատ
ակտիվ բժիշներ ունենք: Հիշենք
Լիբկենխտի փողոցի №14 տունը: Այն
տեղ սկզբում ընտրվել էր հրդեհային
հասարակական լիազոր ընկ. Մա-
նուկյանը: Նա շատ յեռանդուն հա-
սարակական աշխատող դուրս յեկավ,
և նրա մասնակցությամբ հրդեհային
պահպանությանն աջակցող բժիշ
կազմակերպել: Հակահրդեհային մի-
ջոցառումներին ներգրավեցին 10-ից
ավելի տնային տնտեսուհիներ և
աշխատավորուհիներ:

Այսպիսի բժիշներ կարելի չեն և
պետք է ստեղծել յուրաքանչյուր
բնակավարձկոպում, յուրաքանչյուր
տանը:

Ընկերներ, հեղափախությունը
կանանց առաջ է քաշել սոցիալիստա-
կան հասարակարգի կառուցողների

առաջին չարքերը: Նոր սոցիալիս-
տական կենցաղի ստեղծման գոր-
ծում, կնոջը հսկայական դեր է
պատկանում: Բայց, նոր կենցաղ
ստեղծելիս, պետք է սովորել ու
պահպանել այն և հասարակական
սեփականութունը կրակից, վորը
մեր ամենալուրջ թշնամիներից մեկն
է:

Հրդեհները կանխելու հիմնական
կանոնները պետք է նաև ծանոթ լի-
նեն յուրաքանչյուր տնային տնտե-
սուհուն և աշխատավորուհուն, ինչ-
պես ամեն որ ձեռքերն ու յերեսը
լվանալը:

Իրենց և իրենց մերձավորների
կյանքի պահպանման, հասարակա-
կան-սոցիալիստական սեփականու-
թյան պահպանման համար մենք ել
կոչ ենք ուղղում տնային տնտեսու-
հիներին և աշխատավորուհիներին:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0291232

13.932